

مۇندەر وچە

جۇڭگو تارىخى

قىدىمىقى زامان تارىخى قىسمى

1. مەھلىكتىمىز قەدىمىقى دەۋىردا جەممىيەت تەرىھقى -
قىياىنىڭ قايىسى باسقۇچلىرىنى بېسىپ ئۇتكەن؟
بۇ باسقۇچلارنىڭ قايىسى ۋاقتىن قايىسى ۋاقتىقدا -
چە داۋام قىلغانلىغىنى يېزىپ چىقىڭ.....
2. «بىيىنڭ ئادىمى» نىڭ تەن تۈزۈلۈشى جەھەت -
تەن قانداق ئالاھىدىلىكى بار؟ ئۇلار قانداق
تۇرمۇش كەچۈرگەن؟ مەھلىكتىمىز زەمنىدا ئىپ -
تسادىئى ئادەملەرنىڭ تاشقا ئايلانغان يەنە قانداق
قالدۇقلرى تېپىلدى؟ .....
3. تاغ چوقسىدىكى ئۆڭكۈر ئادەملىرى قانداق
ئىجىتمائى تۇرمۇش كەچۈرگەن؟ بەنپۇدىكى ۋە
خېمۇدۇزدىكى تۇرۇقداشلار ياشىغان جاي قانداق
ئىجىتمائى تۇرمۇشنى ئەكس ئەتتۇرۇپ بېرىدۇ؟ ...
4. ٿوت پىرى، ئۆچىلىق پىرى ۋە دىخانچىلىق
پىرى تۈغىرسىدىكى دىۋايدە تلەر قانداق ئىجىتمائى
ئەھۋالنى ئەكس ئەتتۇرۇپ بېرىدۇ؟ دىۋايدە تلەر -
دەكى خواڭدى قانداق ئادەم؟ .....

5. داۋىنگۇ مەدىنىيەتى جەمدىيەتنىڭ قايىسى تەرەققىيات
باسقۇچىدا مەيدانغا كەلگەن ؟ مەلىكىتىمىزدە ئەڭ
دەسلەپكى قوللۇق تۈزۈمىدىكى دولەت - شىا سۇ -
9 لالىسى قانداق قۇرۇلغان ؟ .....
6. «يىن خارابىسى» قەيەردە ؟ شاڭ سۇلالسى دەۋ -
وەدىكى چىخناق - تاغاق پۇتۇكلەر ۋە مىس قورالا -
10 لار ھەققىدە سۆزلەپ بېرىڭ .....
7. شاڭ سۇلالسى دەۋرىدىكى سىنپىي زۇلۇھىنى «ئا -
دەمنى قولۇبانلىق قىلىش» ۋە «ھەممە يەن قىلىش»
تۈزۈمى ئارقىلىق بايان قىلىپ بېرىڭ. شاڭ سۇ -
لالىسى دەۋرىدىكى قوللار قانداق قارشىلىق
12 كۆرسەتسىكەن ؟ .....
8. سۇبۇر غاللىق تۈزۈمى دىگەن نىمە ؟ و ئۇلۇشاڭ
14 يەر تۈزۈمى دىگەنچە ؟ .....
9. «شەھەرلىكler قولۇغىلىكى» دىگەن نىمە ؟ غەربىي
جۇ سۇلالسى ئاخىر لاشقاندىن كېينىكى دەۋر قايدا -
15 سى دەۋرگە توغرا كېلىدۇ ؟ .....
10. 9 ئۇلۇشاڭ يەر تۈزۈمى قانداق قىلىپ پەيدىن -
پەي يىمىرىلگەن ؟ «تۈنچى يەر بېجى» نىمىدىن
دېرىڭ بېرىدۇ ؟ .....
17 11. «ئەمدىنىيە دەۋرىدىكى 5 ھاكىم بەگ» دىگەن
نىمە ؟ ئەمدىنىيە دەۋرىدىكى قوللار قولۇغىل - گىنى
19 سۆزلەپ بېرىڭ .....
12. كۈڭزى قانداق ئادەم ؟ لاۋى ئىدىيىسىنىڭ ئا -
ساسىي مەزمۇنى نىمە ؟ .....
21 13. «يېغىلىق دەۋرىدىكى 7 كۈچلۈك بەگلىك» قايدا -

- سلار؟ شاك يائىنىڭ قانۇن ئۆزگەرتسىنىڭ ئا -
 سايى مەزمۇنىنى ۋە ئۇنىڭ تارىخى ئەھمىيەت -
 تىنى بايان قىلىپ بېرىڭ. مەملىكتىمىزدىكى
 فبوداللۇق جەھىيەتنىڭ ئاساسىي خۇسۇس-يىتى
 نىمە؟ .....
 23 .....
 14. يېغىلىق دەۋرىكى ئۇقتىسادىي تەرقىقىياتى قايسى
 25 .....
 15. جەھەتلەردىن كۆرۈۋەخلەلى بولىدۇ؟ .....
 16. «بارچە ئېقىملار بەس - بەستە سايراش» ۋەزىيەت
 تى قانداق ۋۇجۇتقا كەلگەن؟ هەرقايسى ئېقىم -
 لاۋاتىڭ ئاساسلىق ۋە كىلىلىرى كىملىر؟ ئۇلار
 نامىلەرنى تەشەببۇس قىلغان؟ .....
 27 .....
 17. چىن بەكلىگىنىڭ بىرلىككە كەلتۈرۈش جەريانىنى
 ۋە بۇنىڭ نەھىيەتىنى قىسىقىچە بايان قىلىپ
 بېرىڭ .....
 29 .....
 18. چىن شەخواڭ هوقولۇقنى مەركەزگە توپلاش تۇ -
 زۇھىتى قانداق تىكىلگەن؟ ئۇ دۆلەتنىڭ بىر -
 لىگىنى مۇستەھكەملىش ئۇچۇن يەنە قانداق
 تەدبىرلەرنى قوللانغان؟ كىتاب - نامىلەرنى كۆي -
 دۇرۇش، كۈڭزىچى ئۇلىمالارنى كۆمۈش قانداق
 رول ئۇينىغان؟ .....
 30 .....
 19. چىنىڭ ھونلار سىلن بولغان مۇناسىۋەتى قانداق
 بولغان؟ چىن - شەخواڭ شىمالىدىكى چىڭرا مۇدا -
 پىئەسىنى مۇستەھكەملىش ئۇچۇن قانداق تەدبىر
 قوللانىغان؟ .....
 32 .....
 19. چىن سۇلالىسىنىڭ ئاخىرقى يىللەرىدىكى دىخانلار
 ئۇرۇشنىڭ پارتىلىشىدىكى سەۋەپ نىمە؟ دازى

- 34 پىزسىدىكى قوزغۇللاڭ قانداق كۆتۈرۈلگەن ؟ .....
 20. دىخانلار قوشۇنىڭ چىن خاندانلىخىنى ئاغدورۇپ
 تاشلىغانلىخىنىڭ جەريانىنى قىسىقچە سۆزلەپ
 بېرىڭ ھەمە ئۇنىڭ تارىخىي ئەھمىيەتنى
- 36 .....
 21. غەربىي خەن سۇلالىسىنىڭ دەسلۇۋىدىكى ئۆزىنى
 ئۇڭشىۋېلىش سىياستىنى سۆزلەپ بېقىڭ .....
 22. غەربىي خەن سۇلالىسى دەۋرىدە ئىشلەپچىقىرىش -
 نىڭ تەرقىقى قىلغانلىخ قايىسى تەرەپلىر دە
 ئىپادىلىنىدۇ؟ نوسۇسقا تىزىمىلاغاڭان پۇقرالار
 فۇداداللىق دۆلەتلىك قايىسى ئاساسلىق سېلىة -
- 40 .....
 23. يات پەملىنىڭ ۋالق دىگەن نىمە؟ بىر پەملى -
 لىك ۋالق دىگەن نىمە؟ « 7 ۋائىق توپلىگى »
 دىگەنچە؟ خەن - ۋۇددى ۋائىق دەسىلىنى ئا -
- 43 خىر قانداق ھەل قىلدى؟ .....
 24. « ھەممە ئېقىملارنى بىكار قىلىپ، كۈڭزىچىلىق
 ھىكىمىتىگىلا ئەمەل قىلىش » ئى قانداق چۈش -
 نىش كېرەك؟ دۆڭ جۇڭشۇ كۈڭزىچىلار تەلما -
- 44 تىنى قايىسى تەرەپلىردىن كېڭىيتىكەن ؟ .....
 25. خەن - ۋۇددى زامانىسىدا ھونلارغا قايتۇرما زەربە
 بېرىش ئۇرۇشىنىڭ خەلسىمى قانداق قولغا
 كەلتۈرۈلگەن ؟ .....
 26. جاڭ چىھەن نىمە ئۈچۈن غەربىي رايونغا ئەل -
 چىلىككە بارغان؟ بۇنىڭ نىمە ئەھمىيەتى بار؟
 غەربىي رايون تۇتۇق هەراۋۇلى دىگەن نىمە؟

- 48 ..... «بىپەك يولى» دىگەنچۇ؟ 26
- 49 ..... لۇياسىن ۋە قىزىل قاشقلار قوزغىلاڭلىرىنىڭ 27
- 50 ..... ئارقا كۆرۈنۈشلىرى قانداق؟ نۇلارنىڭ جەريانى قانداق بولغان؟ 28
- 51 ..... شعرقىي خەن سۇلالىسى دەۋرىدىكى زومىگەز پومىشىكىلار تىكىتىزارلىقلرىنىڭ خۇسۇسىمەتى نىسە؟ 29
- 52 ..... شعرقىي خەن سۇلالىسىنىڭ ھونلار ۋە غەربىي رايون بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى قانداق نىدى؟ 30
- 53 ..... چىائىز ۋە خەنزا خەلقلىرىنىڭ قوزغىلەنگى قازاداچى كېلىپ چىققان؟ نۇننىڭ تەرەققىياتى قازاداچ بولدى؟ 31
- 54 ..... سېرىق ياغلىقلار قوزغىلەنگى قانداق خۇسۇسىمەتكە نىكە؟ نۇننىڭ جەريانى قانداق بولغان؟ 32
- 55 ..... ساۋاھنىڭ شىمالىنى بىرلىككە كەلتۈرگەنلىگىنىڭ سەممەدى شعرقىي خەن سۇلالىسىنىڭ ئاخىرقىي يىللەرىدىكى ۋەزىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ تەھلىلىقلىپ بېقىڭ 33
- 56 ..... چىبى نۇرۇشىدىن كېپىن نۇچ پادىشالق تىركىر-شىپ تۇرۇش ۋەزىيەتى قانداق شەكىللەنگەن؟ 34
- 57 ..... نۇچ پادىشالق دەۋرىدە ۋۇ پادىشالىخىدىنىڭ تەيۋەن بىلەن، شۇ پادىشالغىنىڭ غەربىي جەنۇ - بى جايىلاردىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرى بىلەن بولغان ئالاقىسى قانداق نىدى؟ 35
- 58 ..... غەربىي جىن دەۋرىدىكى «8 ۋالى تۈپىلىڭى» ۋە «سەرگەردانلار قوزغىلەنگى» فى قىسىقچە تو - 36

- 62 ..... تۈشتۈرۈڭ .....
 35. غەربىي جىن سۇلالىسى ئاخىر لاشقاندىن كېيىن،
 شمال بىلەن جەنۇپ ئۆتتۈرمىسىدا تىركىشىش
 ۋەزىيەتى قانداق كېلىپ چىقى ؟ فېيشۈي ئۇ -
 رۇشنىڭ سەۋىئى، ئۆتتەمۇشى ۋە ئەھمىيەتىنى
- 64 ..... سۆزلەپ بېرىلە مىسىز ؟ .....
 36. جەنۇبىي سۇلالىلەر قايىسى سۇلالىلەرنى ئۆز ئە -
 چىگە ئالىدۇ ؟ شەرقىي جىننىڭ جەنۇبىي سۇلا -
 لىلەر دەۋرىدىكى تۈردىلىك تۈزۈملىنى سۆزلەپ
- 66 ..... بېقدىڭ .....
 37. شمالىي ۋېبىي سۇلالىسىنىڭ شىياو ۋېن خانى
 ئېلىپ بارغان ئىسلاھاتىنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى
- 67 ..... ۋە ئەھمىيەتى نىمە ؟ .....
 38. شمالىي ۋېبىنىڭ ئاخىرقى يىللەرىدا ھەممىلەت
 خەلقلىرى كۈتهرگەن قوزغىلاڭلار قانداق ئەھمە -
 يەتكە ئىگە ؟ شمالىي سۇلالىلەر قايىسى سۇلا -
 لىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ ؟ .....
 69 ..... سۇي سۇلالىسى دەۋرىدىكى چوڭ قانال ھەققىدە
- 70 ..... سۆزلەپ بېقدىڭ .....
 40. سۇي - يائىدىنىڭ زالىمالخى دىخانلارنىڭ كەڭ
 كۆلەملەلىك قوزغىلاڭلىرىنى قانداق كەلتۈرۈپ چە -
 قارغان ؟ سۇي سۇلالىسىنىڭ ئاخىرقى يىللەرىدە -
 كى دىخانلار ئۇردۇشنىڭ ئۆتتەمۇشنى قد سىقىچە
 بايان قىلىپ بېرىڭ .....
 71 ..... تاك سۇلالىسىنىڭ دەسلۇددە ھۆكۈمرانلار قولا -
 41. لانغان مۇھىم سىياسى ۋە ئىقتىسادىي تەدبىرلەر

- قايسلار؟ 41
 73 42
 74 «چىنگۇھەن يىللەرىدا ئەلنى تىدارە قىلىش» قاد-
 داڭ بولغان؟ ۋۇزېتىھەنىڭ ھوکۈمەنلىغىچۇ؟ 43
 75 43
 76 تاڭ سۇلالىسى دەۋرىسىدە دەخانچىلىق ۋە قول
 ھۇنەرۋەنچىلىك ىشلەپچىقىسىشىنىڭ مەسلىسىز
 راواجاڭ ئاخالىغىنى سۆزلەپ بېقىڭ 44
 77 44
 78 تاڭ سۇلالىسى ۋاقتىدا جۇڭگۇنىڭ چەتەلىرى
 بىلەن بېرىش - كېلىش قىلىشى ۋە دېڭىز ئارقىلىق
 ئېلىپ بېرىلىمىدىخان سودىسى قانداق
 تىدى؟ 45
 79 45
 80 تاڭ سۇلالىسىنىڭ زىمىنى قەيدەرلەرگە يېتىپ
 بارغان؟ تاڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى شەرقىي شد-
 مال رايونىدا قانداق ئورگانلارنى قۇرغان؟ 46
 81 46
 82 تاڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى شىمال ۋە غەربىي
 شىمالدا قانداق ئورگانلارنى قۇرغان؟ قايىسى
 جايلارغى باشقۇرغان؟ «ئەنسىگە قاراشلىق 4
 قۇرغان» دىگەن نىمە؟ 47
 83 47
 84 تاڭ سۇلالىسىنىڭ غەربىي جەنۇپ قىسىمىدىكى
 جەنۇبىي جاۋلار ۋە تۇبۇتلەر ھازىرقى قايىسى
 مەلىكەتلەرنىڭ ئەجداھىلىرى؟ ئۇلارنىڭ تاڭ
 سۇلالىسى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى قانداق
 تىدى؟ 48
 85 48
 86 تاڭ سۇلالىسىنىڭ چاوشىيەن، يابۇنیيە، ھەندىسى-
 تان قاتارلىق مەلىكەتلەر بىلەن، شۇنىڭدەك غەربىي
 ئاسىما ياؤرۇپا ۋە ئافریقا بىلەن قويۇق تۇقتە-
 سات ۋە مەدىنىيەت ئالماشتۇرۇش ئەھۋالىنى

- 83 تارهخى پاكتىلار بىلەن چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇڭ.....
49. ئەن لۇشەن - شىسىمىڭ تۆپلىنىڭنى نىمە ئۇچۇن
تالىق سۇلالسىنىڭ كۈللىنىشتن زاۋالغا يۈز تۇ -
تۇشىنىڭ بۇدۇلۇش نۇقتىسى دەيمىز؟ ياقا يۇرتى -
لارنىڭ بولۇنۇش ۋەزىيەتى قانداق كېلىپ چىتە -
- 86 قان؟ «كۈرۈھلار ماجراسى» دىگەن نىمە؟ .....
50. ئىككى قېتىم باج ئېلىش قانۇنى دىگەن نىمە؟
ئۇ قانداق ئەھۋالدا يولغا قويۇلغان؟ بىر يۈرۈش
باچ ئېلىش قانۇنى قايىسى ۋاقتىسى باج - سې -
لىق تۈزۈمىسى؟ .....
51. تاكى سۇلالسىنىڭ ئاخىرلىرىدىكى دىخانلار ئۇ -
دۇشلىرىنىڭ جەريانى قانداق بولغان؟ ئۇلار
نىمە ئۇچۇن مەغلۇپ بولغان؟ ئۇلار قانداق
- 90 خۇسۇسىيەتكە ۋە ئەھمىيەتكە ئىگە؟ .....
52. «5 سۇلالە، 10 پادىشالىق» دىگەن نىمە?
جاۋكۇاڭىين شىمالىي سۈڭ سۇلالسى ھاكىمىيە -
تنى قۇرغاندىن كېيىن، هووقق مەركەزگە تۈپ -
لانغان ھاكىمىيەتنى كۈچەيتىش ئۇچۇن قانداق
تەدبىر كۆردى؟ .....
53. شىمالىي سۈڭ سۇلالسى ۋاقتىدىكى يەر ئىگلىرى
ۋە ئىچارىكەشلەر قانداق كىشىلەرنى
كۆرسىتىدۇ؟ .....
95 54. «جىياۋىزى» قەغەز پۇلى قانداق پۇل؟ «ۋاسى»
كۆڭۈل ئېچىش مەيدانى قانداق مەيدان؟ «چو -
كانتال ۋاقتىدىكى دەريا مەنزىرسى» نىمىنى
ئەكس ئەتتۈرۈپ بېرىسىدۇ؟ .....

55. شماليي سۇڭ سۇلالسى بىلەن قانداق ھاكىمە -
 يەتلەر بىلە مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان ؟ بۇ ھا -
 كەمسييەتلەر قانداق تىكىلەنىگەن ؟ ئۇلارنىڭ شە -
 حالىي سۇڭ سۇلالسى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى
 قانداق ئىدى ؟ 97
56. سۇڭ سۇلالسى دەۋرىدە پارتىلىخان ئاساسلىق
 دىخانلار قوزغۇلائىلىرى قايىسلار ؟ ئۇلار قانداق
 تەشەببۇسلا烂نى ئۆتتۈرىغا قويىدى ؟ بۇ تەشەب -
 بېسلااد نىمىنى چۈشەندۈرىدۇ ؟ 100
57. ۋالق ئەنشى نىمە ئۇچۇن قانۇن ئۆزگەرتىكەن ؟
 يېڭى قانۇنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى نىمە ؟ ئۇنىڭ
 ئەتىجىسى قانداق بولغان ؟ 102
58. شماليىكى ھەققانىيەتچىلەر قوشۇنىنىڭ جىن سۇ -
 لالىكىنگە قارشى كۈرۈشى قانداق دول ئۇينىخان ؟
 يۈرى فېينىڭ جىن سۇلالسىكە قارشى ئۇرۇشتا
 قىلغان ئىشلىرىنى سۆزلەپ بېرەلەمىسىز ؟ 104
59. جەنۇپ ئىكىلەكىنىڭ جەنۇبىسى سۇڭ سۇلالسى
 دەۋرىدەكى تەركىيەتلىق قىسىچە بايان قىلىپ
 بېرىشك 106
60. چىڭگىزخان موڭخۇللارى قانداق بىرلىككە كەلتۈر
 دى ؟ سۇيۇرغاللىق تۈزۈمى موڭخۇللار ئارسىدا ۋې -
 داللىق تۈزۈمىنىڭ شەكىلىنىشىنى قانداق ئىلىكىرى
 سۇردى ؟ 108
61. يۇزىن سۇلالسى مەملىكتەقىنى قانداق بىرلىككە
 كەلتۈرگەن ؟ بۇنىڭ ئەھمىيەتى نىمە ؟ يۇزىن
 سۇلالسى دەۋرىدە مەملىكتەمىزدىكى مىللەتلەر -

- نىڭ تېخىمۇ قوشۇلۇپ كەتكەنلىكىنى مەسال
بىلەن چۈشەندۈرۈڭ 109
62. ئۆلکە تۈزۈمى دىگەن نىمە؟ يۇھن سۇلالسى -
نىڭ ھەركىزىسى ھۆكۈمىتى شىراك رايونىنى
قانداق باشقۇرغان؟ 111
63. يۇھن سۇلالسىنىڭ ئاشلىق توشۇشى ۋە دېكىز
قاڭنىشنى سۆزلەپ بېرىڭ 112
64. يۇھن سۇلالسى دەۋىدىكى «ھېيدەپ كېلىنىڭ» -
چىلەر» ۋە «كاپىلىق روېختىگە ئېلىنخانلار»
قانداق ئادەملەر ئىدى؟ مىڭ سۇلالسىنىڭ
دەسلەپكى ھەزگىلىگە كەلگەندە ئۇلارنىڭ ئىجە -
تىمائى ئۇرنى قانداق ياخشلاندى؟ 113
65. يۇھن سۇلالسىنىڭ مىللەتلەرنى پارچىلاش سە -
ياسىتنى ۋە بۇ سىياسەتنىڭ ماھىيىتىنى سۆزلەپ
بېرىڭ 115
66. لىيۇفتۇڭ رەھبەرلىك قىلغان قىزىل ياغلىقلار
قوشۇنى شىمالدىكى جەڭلەردىن دەنلىق دەنلىق دەنلىق
منغان؟ جۇ يۇھن ئىجاڭ يۇھن سۇلالسى ھۆكۈم -
رالىغىنى قانداق ئاغدۇرۇۋەتسەن؟ ئۇ يەنە
قانداق قىلىپ پومىشىكىلار سىنپىنىڭ گۇماش -
تىسخا ئايلىنىپ قالغان؟ 116
67. مىڭ سۇلالسىنىڭ دەسلەۋىدە مۇستەبىتلىك ئا -
ساسدا هووقىنى ھەركەزگە توپلاش قافاداق كۇ -
چە يېتىلگەن؟ 119
68. بېيچىڭنىڭ تارىخىنى ۋە مىڭ سۇلالسىنىڭ
دەسلەپكى يېلىرىدىكى بېيچىڭنىڭ قۇرۇلۇش

- ۱۲۱ ..... مەھۇالىنى سۆزلەپ بېرىڭ ۶۹
- ۱۲۲ ..... مەك - چېڭىزۇ خېليلۇ گجىياڭ ۋادىلىرىنى قانداق
تۇرگانلارنى قۇدۇش ئارقىدق باشقۇرغان ؟ ۷۰
- ۱۲۳ ..... جىڭ خى «غەربىي تۈكىيان» ساياھىتىدە قايىسى
جايلارغا بارغان ؟ ئۇ جۇڭگۈنىڭ چەئەسلەر
پىلسەن دوستلىق مۇناسىۋەت ئۇرۇنتىش تارىخىدا
قانداق دول ئويىنغان ؟ ۷۱
- ۱۲۴ ..... «ياپون بۇلاڭچىلىرى» دىنگەندە كىملىر كۆزدە
تۇرتۇلاتى ؟ چى جىگۇڭ ئاپون بۇلاڭچىلىرىغا
قانداق قارشى تۇرغان ؟ چاوشىيەنگە ياردەم
بېرىش تۇرۇشى قانداق بولغان ؟ ياخورۇپا مۇس-
تەملىكىچىلىرى جۇڭگۈغا بولغان تاجاۋۇزچىلىرىنى
قانداق باشلىغان ؟ ۷۲
- ۱۲۵ ..... مەك سۇلالىسىنىڭ ئۇتۇرۇلىرىدا تۇوار ئىگەنگە-
دە قانداق تەركىسيات باولققا كەلدى ؟ ۷۳
- ۱۲۶ ..... مەملىكتىمىزدە كاپيتالىزىمىنىڭ تۈرەلمىلىك ھا-
لىسى قانداق بولغان ؟ ئۇنىڭ تەركىسياتى نىمە
ئۇچۇن ئاستا بولدى ؟ سۈجو نىمكارلىرىنىڭ باج
مۇيەتتىشىگە قارشى كۈرۈشى نىمىنى چۈشەندە-
رۇپ بېرىسىدۇ ؟ ۷۴
- ۱۲۷ ..... نۇرخاچ جۇرجىت قەبىلىلىرىنى قانداق بىرلىك كە
كەلتۈرگەن ۋە كېيىنكى جىن سۇلالىسىنى قاڏ-
داق قۇرغان ؟ خۇڭتە يېبعى جىن سۇلالىسىنى
چىڭ سۇلالىسىگە قاچان ئۆزگەرتىكەن ؟ ۷۵
- ۱۲۸ ..... مەك سۇلالىسىنىڭ ئاخىرلىرىدا دەخانىلار تۇرۇ-
شىنىڭ پارتىشىدىسىكى سەۋەپ نىمە ؟ ئۇلارنىڭ

غەلەپىرى شىڭىمىلىم چەرىيانى قانداق

- 132 بولغان؟ .....
76 مىڭ سۇلالسىنىڭ ئاخىرقى يىللېرىدىكى دىخانلار
77 تۈرۈشى نىمە ئۆچۈن مەغلۇپ بولدى؟ ئۇ قادىز
136 داڭ ئەھمىيەتىكە ئىسگە؟ .....
77 چىڭ چىڭكۈڭ تەيۋەننى قانداق قايىتۇرۇۋالىخان
138 ۋە گۈللەندۈرگەن؟ .....
78 چىڭ سۇلالسىنىڭ دەسلۈددە چاردوسىيە مەملەت
كىتىمىزنىڭ خېيلۇڭجىياڭ ۋادىسىغا قانداق بېسىپ
كىرىگەن؟ چۈڭگو ئارەمدىيىسى ۋە خەلقى ياكسا
ئۇرۇشىدا تۇلارغا قانداق قايىتۇرما زەربە
139 بەرگەن؟ .....
79 جۇڭگو-روسىيە «نىبۇچۇ شەرتناھىسى» بويىچە
جۇڭگو بىلەن روسىيەنىڭ شەرقىي چېڭىرسى قادىز
141 داڭ ئايىرىلىخان؟ .....
80 چىڭ سۇلالسىنىڭ دەسلۈددە ھۆكۈمراڭلار ھۆكۈھە
142 رانلىق سىياسىتىنى قانداق تەڭىشدى؟ .....
81 چىڭ سۇلالسىنىڭ دەسلۈددە جۇڭغار ئەكسە -
يە تېچى ئاتسوڭە كلمىرىنىڭ توپىلىڭىنى باستۇرۇش
چەرىيانى ۋە ئۇنىڭ زور تارىخىي ئەھمىيەتنى
قىسىقچە سۆزلەپ بېقداش .....
82 چىڭ سۇلالسى ھۆكۈمتى ئۆيغۇر رايونسىدىكى
ئەكسىيەتچى ئاقسوڭە كلمىرىنىڭ توپىلىڭىنى قانداق
تىنجىتىقان؟ كېيىن بۇ رايوننى باشقۇرۇشنى
قانداق كۈچەيتىكن؟ .....
83 چىڭ سۇلالسىنىڭ مەركىزىي ھۆكۈمتى شىراڭ

- بېقىڭ 155
90. مەھمەكتىمىزنىڭ قەدىمىقى زاماندا ئاسترونو محمدىمە
ساهەسىدە دۇنبا يويىچە بىرىنچى ئورۇنىنى ئىد -
- مەھمەكتىمىزنىڭ قەدىمىقى زاماندا ماتېماتىكا ساهە -
91. مەھمەكتىمىزنىڭ قەدىمىقى زاماندا ماتېماتىكا ساهە -
- سەدە قانداق زور مۇۋەپپە قىيەتلەرنى قازانغان؟ 159
92. مەھمەكتىمىزنىڭ قەدىمىقى دەۋرىدە يېزا ئىگىلىك
ئىلىمكە دائىر قانداق مەشھۇر ئەسەرلەر يېزدىلغان؟ ... 160
93. مەھمەكتىمىز تارىخىدا تۈركەن مەشھۇر تىببىي
ئالىملار كىمەلەر؟ تۇلارنىڭ ئاساسىي مۇۋەپپە قىيەت -
لىرى نىمە؟ يېغىلىق دەۋرىدە يېزدىلغان «ئىچكى
كېسەلىكلىرى دەستتۈرى» وە تاڭ سۇلالەسى دەۋ -
رىدە يېزدىلغان «تاڭ دەۋرىدىكى ئاساسلىق دو -
162. دىگەن كىتابلار قانداق ئەسەرلەر؟ ..... دىلار»
94. «سۇنۇزنىڭ ھەربى ئىشلار قانۇنى» بىلەن «سۇن
بنىنىڭ ھەربى ئىشلار قانۇنى» نى قىسىقىچە
165. تونۇشتۇرۇپ بېقىڭ .....
95. ۋالىڭ چۈڭ وە فەن جېنىلار قانداق جەڭگىۋار
ئەسەرلەرنى يازغان؟ جۇشى نىمىنى تەشەببۈس
قىلغان؟ مەڭ سۇلالىسىنىڭ ئاخىرى وە چىڭ
سۇلالىسىنىڭ باشلىرىدا قايىسى مەشھۇر مۇتەپەك -
كۇرلار تۈركەن؟
167. .....
96. «تارىخناھە» وە «ئەلنى ئىدارە قىلىشنىڭ ئۆر -
نەكللىرى» دىگەن ئىككى كىتاب تارىختا قانداق
ئورۇن تۇتىدۇ؟ لى داۋىيۇزنىڭ جۇغرابىيە جە -
ھەقتىكى تۆھپىسى نىمە؟ ... 169

97. «نەزمىنامە» ۋە «دەردى پىراق» قانداق نە -

سەرلەر ؟ تاۋىچىيەن شېئىرلىرى ۋە شمالدىكى خەلق

قوشاقلىرى قانداق ئالاھىدىلىكىلەرگە ئىگە ؟ تاڭ

سۇلالىسى دەۋرىدىكى شېئىرلار، سۇڭ سۇلالىسى

دەۋرىدىكى بېيىتلىار ۋە يۈەن سۇلالىسى دەۋرىد -

دىكى مۇزىكىلارنىڭ ۋە كىللەك خاراكتىرغا ئىگە

مەشەفر ئاپستورلىرى كىمىلىر ؟ پەسىلى داستان

شەكىلدە يېزىلخان مەشەفر رومانلار قايىسلار ؟ ... 171

98. ۋالى شىجىز قانداق ئادەم ؟ كۆك يېجىز، يەن لېپىن

ۋە ۋۇداۋىزلىار دەسماھىلىقتا قانداق مۇۋەپپەقد -

175 يەتكە ئېرىشكەن ؟ ....

99. يۇنگالاڭ تاش ئۆيلىرى ۋە دۇنخۇڭالىڭ سەندىتى

176 تەنەن ئۇچۇن دۇزىياغا مەشەفر ؟ ....

100. يېقىنلىق يىلىاردىن بۇيان قېزىئەپلىنىخان مۇ -

ھەممەدىتى يادىكارلىقلاردىن سۇيىشىيەن ناھىد -

يىسىدىن تېپلىغان مۇزىكاكا قوڭۇغۇراق، چىن قا -

نۇنى، چىن دەۋرىدىكى لەشكەر قونچاقلار، ما -

ۋائىدۇيدىدىن تېپلىغان خەن سۇلالىسى دەۋرىد -

كى قەۋۇرسىتاذىلىق، زەرىپپىلىق - قاشتاشلىق كە -

بىس، باچىياۋ كەندىر قەغىزىنى سۆزلەپ بېرىڭ 178

يېقىنلىقى زامان تارىخى قىسىمى

101. جۇڭگۈنىڭ يېقىنلىقى زامان تارىخى قايىسى ئا -

ساسىي مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ ؟ نەچ -

182 چە باسقۇچقا بولۇندۇ ؟ ....

102. ئەنگلیيە نىمە ئۇچۇن جۇڭگوغا ئۇغرىلىقچە
ئەپىيۇن ئېلىپ كەلگەن؟ جۇڭگوغا قانداق

183 ..... زىيان كەلتۈرگەن؟ ..... زىيان

103. خەلق ئاممىسى ئەپىيۇنى مەنى قىلىش كۈردە-
شىدە قانداق رول ئويىنغان؟ لىن زېشۇينىڭ
ئەپىيۇنى مەنى قىلىش ھەركىتى قانداق دول
ئويىنغان؟ خۇمېندىكى ئەپىيۇن كۆيىدۈرۈش ۋە-

184 ..... قەسىنى قىستىچە بايان قىلىپ بېرىڭ؟ ..... قەسىنى

104. ئەپىيۇن ئۇرۇشىنىڭ جەريانى قىستىچە بايان
قىلىپ بېرىڭ. ۋە تەنپەرەر كوماندىر - جەڭچىلەر
ئەنگلیيە تاجاۋۇزچى قوشۇنغا قانداق قەھەر-

186 ..... مانسلاچە زەربە بەرگەن؟ ..... مانسلاچە

105. سەذىيۇنىلى خەلقى ئەنگلیيە تاجاۋۇزچى قوشۇ-
نىغا قانداق قاتىق زەربە بەرگەن؟ ..... نىغا

106. جۇڭگو - ئەنگلیيە «نەنجىڭ شەرتنامىسى» نىڭ
ئاساسىي ھەزمۇنى نىمە؟ ئۇنىڭ جۇڭگو جەھە-

191 ..... يېتىگە كۆرسەتكەن تەسىرى قانداق بولغان ...
تەيپەڭ تىيەنگۈنىڭ ھەشەر داھىسى كىم؟

107. جىنتىيەن قوزغىلىڭى قانداق قوزغالغان؟ ..... جىنتىيەن

108. سىز تەيپەڭ ئارەمەيىسىنىڭ جىنتىيەندە قوزغىللاڭ
كۆتسۈشىدىن تىيەنچىنى پايتەخت قىلغانغا قە-
دەر غەلبىلىك يۈرۈش قىلغانلىشىنىڭ جەريا -

194 ..... نىنى بىلەمسىز؟ ..... نىنى بىلەمسىز؟

109. تەيپەڭ ئارەمەيىسى نىمە ئۇچۇن شىمالغا ۋە
غەرپەكە يۈرۈش قىلغان؟ بۇنىڭ قىستىچە جەر-
يانى قانداق؟ ..... يانى قانداق؟

110. تەيپىڭ تىيەنگو دەۋىدە مەملىكەتنىڭ ھەر -
 قايسى جايلىرىدا چىڭ سۇلالىسىگە قارشى يەنە
 قانداق مەشھۇر قوزغىلاڭلار پارتلىغان ؟ شاذ -
 مەيدىسىكى شىياۋاداخۇي جەمېيىتى جۇڭگو ۋە
 چەتىل ئەكسىيە تېمىلىرىگە قانداق باتۇرانە
 زەربە بەرگەن ؟ 198
111. «تەيپىڭ تىيەنگو خاندانلىخىنىڭ يەر تۈزۈمى»
 دە يەر دەسىلىسى قوغرسىدا قانداق كونىك -
 ورت بەلگىلىملىر تۈزۈلگەن ؟ تۇنى نىمە ئۇچۇن
 قېبۇدالىزىدىغا قارشى دوشەن خاراكتىرغا ئىگە
 دەيمىز ؟ 199
112. تەيپىڭ تىيەنگو رەھبەرلىك گۇرۇھىنىڭ ئىچىكى
 قىسىدىكى بۇلۇنۇش قانداق بولغان ؟ 201
113. تەيپىڭ تىيەنگونىڭ مەشھۇر ياش سەركەردىسى
 چىن يۇيىچىڭنىڭ قەھرىمانانە ئىش - پائالىيەت -
 لىرىتى يىلەمىز ؟ 202
114. زېڭ كوقەن قانداق ئادەم ؟ 204
115. جۇڭگو ۋە چەتىل ئەكسىئىقىلاۋىي كۈچلىرى
 تەيپىڭ تىيەنگو ئىنلىۋەنى بىرىكتە باستىرۇش
 ئۇچۇن قانداق تىل بىرىكتۈرگەن ؟ 206
116. تەيپىڭ ئارمىيىسى تىيەنجمىڭنى قانداق قەھرىماز -
 لارچە قوغدىغان ؟ 207
117. تەيپىڭ تىيەنگو ئىنلىۋەنىڭ تارىخىي ئەھمىد -
 يىسى نىمە ؟ تۇنىڭ قانداق تارىخىي ساۋاقلرى
 يار ؟ 209
118. ئىككىنچى ئەپپۈن ئۇرۇشىنىڭ قىسىچە جەر -

- 210 ..... يانى قانداق بولغان؟ 110
 چاردوسييە چىڭ سۇلالسى ھۆكۈمىتىنى قاد-
- 119 ..... داڭ تەڭ ھوقۇقسىز شەرتناملەرنى ئىمپىزلاشقا
 مەجبۇر قىلغان؟ مەملىكتىمىزنىڭ قانچىلىك
- 212 ..... زىمىننى يۇتۇفالغان؟ 120
 ئەجىنەبىچىلىك ھەركىتى قانداق ھەركەت؟
- 213 ..... ئەجىنەبىچىلەرنىڭ ۋەكىللەرى كىملىدە؟ 121
 مەملىكتىمىزنىڭ مىللەي كاپيتالىزمى قانداق
- 214 ..... باش كۆتەرگەن؟ مەملىكتىمىزنىڭ مىللەي بۇر-
 ۋۇئازدىيسىنى نىمە ئۈچۈن ئىككى ياقلىمىلىققا
- 215 ..... ئىگە دەيمىز؟ 122
 جۇڭگو پۇرولېتارىياتى قانداق كېلىپ چىقان؟
- 216 ..... ئۇنىڭ قانداق كەۋدىلىك ئارتۇقچىلىقلەرى
 بار؟ 123
 جۇڭگو - فرانسىيە ئۇرۇشدا لېرىيۇڭفۇ رەھ-
- 217 ..... بەرلىك قىلغان قارا تۇغلۇق قوشۇن فرانسىيە
 تاجاۋۇزچى قوشۇنسغا قانداق باتۇرانە زەربە
 بەرگەن؟ جېنىنه نىڭوھن (هازىرقى يۇيىگۈھن)
- 218 ..... ۋە ليائىشەن چوڭ غەلبىسىنى قىسىچە بايان
 قىلىپ بېرىڭ ھەممە نىمە ئۈچۈن «جۇڭگو
 يېڭىلىمىسگەن تۇرۇقلۇق يېڭىلىگەن، فرانسىيە
 يەڭىمىسگەن تۇرۇقلۇق يەڭىگەن» لىگىنى چۈشەد-
- 219 ..... دۇرۇپ بېرىڭ 124
 1894 - يېلىدىكى جۇڭگو - ياپون ئۇرۇشدا قاد-
- 220 ..... داڭ مۇھىم جەڭلەر بولغان؟ ياپون تاجاۋۇز-
 چى قوشۇنسغا باتۇرانە زەربە بەرگەن مەشھۇر

- سەركەردىلەر كىملىدە ؟ ئۇلارنىڭ نىش - پاڭا -
لىيەتلەرنى قىسىقچە بايان قىلىپ بېرىڭ..... 220
- 125 جۇڭگو - يادۇنيدىه «باكان شەرتناھىسى» نىڭ
ئاساسىي مەزمۇنى نىمە ؟ ئۇ جۇڭگوغە قانداق
قېغىز زىيانلارنى كەلتۈرگەن ؟ 222
- 126 جۇڭگو ئارەمىيەسى ۋە خەلقى يادۇنيدىنىڭ تەي -
ۋەنى بېسۋېلىشىغا قانداق قارشىلىق كۆر -
سەتكەن ؟ 223
- 127 جاھانگىر دۆلەتلەر قانداق قىلىپ جۇڭگودا
تەسر دائىرە «بۇلۇشۇۋالىغان ؟ ئامېرىكىنىڭ
«دەرۋازىنى ئېچىۋېتىش» سىياسىتىنىڭ ماھىيەتى
تەبىء ؟ 225
- 128 1898 - يىلدىكى قانۇن ئۆزگەرتىش» قانداق
بۈلغان ؟ قانۇن ئۆزگەرتىشكە قاتناشقاڭ ئاساس -
لىق شەخىلەر كىملىدە ؟ ئۇنىڭ مەخلۇبىيەتى
تىسى چۈشەتىۋەرۈپ بېرىدۇ ؟ 227
- 129 229 يىختېزەن ھەركىسى قانداق قوز غالغان ؟ 229
- 130 231 يىختېزەن ھەركىتى قانداق قىلىپ قېزلىكتە
بېيجىڭ ۋە تىيەنجىن ئەتراپىغا كېڭىيەتىن ؟ ... 231
- 131 232 232 نىمە ئۇچۇن سىشى تەي�ۇنى جاھانگىر لار بىلەن
تىل بىرىكتۈرۈپ، يىختېزەنچىلىدەنلى باستۇرغان
باش جىمسايەتىچى، ۋەتهن سېتىپ، خەلققە
بالايس - ئاپەت كەلتۈرگەن ئەكسىيەتچى كاتتە -

- 234 ..... ئاش دەيمىز؟ 133
133. «1901 - يىلدىكى شەرتنامە» نىڭ ئاساسىي
دەزمۇنى نىمە؟ ئۇ جۇڭگۈغا قانداق تېغىر
زىيان كەلتۈرگەن؟ 235
134. سۇن جۇڭشەن دەسلەپتە قانداق ئىنقىلا-
ۋەي پاڭالىسيه تىلەرنى ئېلىپ بارغان؟ 237
135. شەيخە ئىنقىلاۋەدىن ئىلىكىرى بۇرۇۋاتا
ئىنقىلاۋەنىڭ قانداق مەشھۇر تەشۇرقاچىلىرى
چىققان؟ ئۇلار قانداق مۇھىم ئەسەرلەرنى
يارغان؟ بۇ ئەسەرلەر ئىنقىلاۋەسى ئىدىيىنى
تاراقتىش جەھەتنە قانداق رول ئۇينىخان؟ 239
136. جۇڭگۇ ئىتتىپاچىلار جەمەيتى (نۇڭمۇخۇي)
قانداق قۇرۇلغان؟ ئۇنىڭ پۇروگىراھىسى
نىمە؟ نىمە ئۇچۇن ئۇنى مىللى دېموკراتىك
ئىنقىلاپنىڭ ئۆزۈل - كېسىل پۇروگىراھىسى
- 240 ..... ئەسەس دەيمىز؟ 237
137. سۇن جۇڭشەن باشچىلىخىدىكى ئىنقىلاپچىلار
قايسى دەسلەلەر دە پادىشانى قوغىدرۇچىلىار
بىلەن بەس - مۇنازىرە ئېلىپ بارغان؟ بەس -
مۇنازىرىنىڭ ماھىيىتى نىمە؟ بۇرۇۋاتا ئىنقىلاپ -
چىلىرىنىڭ بەس - مۇنازىرە جەريانىدىكى ئاجىز -
لىقلرى قايىسىلار؟ 242
138. ۋۇچاڭ قوزغىلىكدىن ئىلىكىرى، ئىتتىپاچىلار
جەمەيتىنىڭ رەببەولىكى ۋە تەسىرىدە قانداق
قوراللىق قوزغىلائىلار پارتىلغان؟ نىمە ئۇچۇن
بۇلۇنىڭ دەمىسى مەغلۇپ بولغان؟ بۇ قوز -

- 244 ..... خلاڭلار قانداق دول ئۇينىغان؟ 8
- 139 ..... ۋۆچەت قوزىلىڭى قانداق پارقلىغان؟ ئۇ نىمە
تۇچۈن «شىخىي سىقلاۋى» دىيىلىدۇ؟ جۇڭ-
خوا منگونىڭ قۇرۇلغانلىختى قىسىقچە بايان
قىلىپ بېرىڭ 140
- 246 ..... شىخىي سىقلاۋىنىڭ تۇلۇغ تارىخىي ئەھمە-
يىتى نىمە؟ تۇنىڭ مەخلۇبىيىتى نىمىنى چۈ-
شەندۈرۈپ بېرىدۇ؟ 141
- 247 ..... يۈەن شىكەي قانداق ئادەم؟ ئۇ تەختكە قاز-
داق چىققان ۋە قانداق ئاغىدۇرۇلغان؟ 142
- 248 ..... جاڭ شۇنىڭ پادىشاھلىقنى تىرىلىدىرۈشى قاز-
داق بولغان؟ 143
- 251 ..... مەلتارىستىلارنىڭ جايىلارنى بولۇۋېلىش ۋە زىيىتى
قانداق كېلىپ چىققان؟ شەمالىي مەلتارىستە-
لۇغا قايسى ئاساسىي گۇرۇھ-سېستىمەلار
كىرىدۇ؟ 144
- 252 ..... شىخىي سىقلاۋىدىن كېيمىن، جۇڭگۇدا كاپىتا-
لىرم قانداق قىلىپ يەندىمۇ راۋاجلانىغان؟
شۇنداقلا ئۇ قانداق ئېسغۇر توسىقۇنلىققا
تۇچىغان؟ 145
- 254 ..... يېڭى مەدىنىيەت ھەركىتنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى
نىمە؟ لۇشۇن يېڭى مەدىنىيەت ھەركىتىگە قانلىق
تۇلۇغ توھپە قوشقان؟ يېڭى مەدىنىيەت ھەر-
كىتنىڭ ئەھمىيىتى ۋە تارىخىي چەكلەسىلىك
لىكى نىمە؟ 146
- 255 ..... مەملىكتىمىزنىڭ يېقىنلىقى زامان تارىخىدا قاز-

داق مەشھۇر ئالىملار، تۆمۈرى يول ئىنتىپېرىلىرى
ۋە ئايروپىلان لايمەلىكچىلەر ئۆتكەن؟ ئۇ -
لارنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلەرىنى قىسىچە بايان
قىلىپ بېرىڭ 257

هازىرقى زامان تارىخى قىسىمى

147. جۈڭگۈنىڭ هازىرقى زامان تارىخى قانداق ئا -
ساسىي مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ؟ ئۇ
قانىچە دەۋرگە بولۇندۇ؟ 260

148. «4 - ماي» ھەركىتى قانداق پارتىلغان؟ جەرد -
يانى قانداق بولغان؟ ئۇنىڭ تارىخىي ئەممە -
پىستى نىمە؟ 261

149. «4 - ماي» ھەركىتىنىڭ ئالدى - كەينىدە دەس -
ملەپكى كۆممۇنىستىك ئىدىيىگە بولغان زېيالىلار
ماრكسىزمىنى قانداق تارقاتقان؟ ماۋ زېدۇڭ
دەسلەپتە قانداق ئىنقىلاۋىي پاڭالىسيەتلەرنى
ئېلىپ بارغان؟ 264

150. جۈڭگو كۆممۇنىستىك پارتىيىنىڭ قۇرۇلۇش
چەريانى قانداق بولغان؟ ئۇنىڭ ئۆلۈغ تارىخى
ئەممىيەتى نىمە؟ 265

151. شىائىڭگاڭ دېڭىزچىلىرى ۋە ئەنیۇەن تۆمۈرى يول
كان ئىشچىلىرى ئىش تاشلاشنىڭ غەلبىسىنى
قانداق قولغا كەلتۈرگەن؟ 267

152. «7 - فېۋرال» كەڭ ئىش تاشلىشنىڭ جەريانى
ۋە ئەممىيەتنى بايان قىلىپ بېقىڭ، ئۇنىڭ

- 270 ..... ساۋاقلىرى نىمە؟ 153
- 153 - جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىگىدىكى
ئىنقلاۋىي بىرلىك سەپ قانداق قۇرۇلغان؟ ئۇ
جۇڭگو ئىنقلاۋىدا قانداق دول ئۇينىغان؟.....
- 271 154
- 154 - «30-ماي» ھەركىتى ۋە گۇڭچۇ - شىياڭگاڭ
كەڭ ئىش تاشلىشىنىڭ ئەھۋالى قانداق بولغان؟
ئۇ ئىنقلاپنىڭ راۋاجلىنىشىغا قانداق تەسىر
كۆرسەتكەن؟.....
- 273 155
- 155 - جىياڭ جىېشى كەلتۈرۈپ چىقارغان «جۇڭشەن
پاراخودى ۋەقدىسى» ۋە ئۇ ئۆتسۈرۈغا قويغان
«پارتىيە ئىشلىرىنى تەرتىپكە سېلىش ئەنزا
سى» دىگەن قانداق ئىش؟ ئۇنىڭ مەقسىدى
نىمە؟.....
- 275 156
- 156 - ماۋزىدۇڭ «جۇڭگو جەھىيتىدىكى سىنىپلار تۈخ
ۋىسى تەھلىل» دىگەن نەسۋىدە جۇڭگو
يېنى دېمۆكراٽىك ئىنقلاۋىنىڭ باش لۇش
يەنى توغرىسىدىكى تۈپ ئىدىيىگە قانداق ئا -
ساس سېلىپ بەرگەن؟.....
- 277 157
- 157 - شىمالغا يۈرۈش قىلىش ئۇرۇشىنىڭ غەلبىلىك
ئىلگىرىلىشىنىڭ جەريانى قانداق بولغان؟ ئۇ -
- 279 158
- 158 - شائىخىي ئىشچىلىرىنىڭ 3 قېتىلىق قوراللىق
قوزغۇلىكىنىڭ جەريانى قىسىقىچە بايان قىلىپ
بېرىڭ. 3 - قېتىلىق قوزغۇللاڭ قانداق غەلبە
قىلغان؟.....
- 281 159
- 159 - يېرىنچى سۇچكى ئىنقلاۋىي ئۇرۇش دەۋىسىدە

- ما او زېدۇڭ دىخانلار ھەركىتىگە قانداق رەھبەر-
 لىك قىلغان ؟ تۇ «خۇنەن دىخانلار ھەركىتىنى
 تەكشۈرۈشتىن دوكلات» دىگەن تەسىرىدە قاز-
 داق ئىنقىلاۋىي تىدىيىنى تۇتۇرۇغا قويغان ؟ ... 282
160. «12 - ئاپريل» تەكسلئىنىقىلاۋىي سىياسى تۆز-
 گىرىشى ۋە «15 - تىيۇل» تەكسلئىنىقىلاۋىي
 سىياسى تۆزگەمىرىشى قانداق قىش ؟ 284
161. چىن دۇشىيۇنىڭ تۇڭچىل ئامېچىلىخىنىڭ ئا-
 ساسىي خاتالىغى نىمە ؟ تۇ جۇڭگو ئىنقىلاۋىغا
 قانداق ئېغىر زىيان كەلتۈرگەن ؟ 286
162. بىرىنچى ئىچكى ئىنقىلاۋىي تۇرۇشنىڭ ھەغلۇپ
 بولۇشدىكى سەۋەپ نىمە ؟ تۇنىڭ قانداق تا-
 رىخىي تەھمەيتى ۋە تەجربىه - ساۋاقلىرى
 بار ؟ 287
163. «1 - ئاۋغۇست» نەنچاڭ قوزغىلىرىنى قانداق
 پارتىلغان ؟ تۇنىڭ ئاساسىي رەھبەرلىرى كەم-
 لمەر ؟ جەريانى قانداق بولغان ؟ تۇ قانداق
 مۇھىم تارىخىي تەھمەيتىكە ئىگە ؟ 289
164. «7 - ئاۋغۇست» يىغىنىنى قىسىقىچە بايان قىلىپ
 بېرىڭ. كۈزلىڭ يىخىم قوزغىلىرىنى قانداق پارتى-
 لىغان ؟ «سەنۋەندىكى تۆزگەرتىپ تۆزۈش» دەپ
 نىمىگە ئېيتىلىدۇ ؟ 291
165. گۇڭجۇ قوزغىلىنىڭ جەريانى ۋە تەھمەيتىنى
 قىسىقىچە بايان قىلىپ بېرىڭ 293
166. جىڭگاڭشەن ئىنقىلاۋىي تايانچ بازىسى قانداق
 قۇرۇلغان ؟ جىڭگاڭشەندىكى تۇچرىشىش قانداق

- شى؟ 294
- جىڭىكودا قىزىل ھاكىمىيەت نىمە ئۇچۇن مەۋ -
جۈت بولۇپ تۈرالىغان؟ 295
- ئىقلاۋىمى تايانج بازىلارنىڭ راواجلىنىشىنى
قسقچە بايان قىلىپ بېرىڭ. پارتىيە لى لە -
ئەنتىڭ سولچىل خاتالىغىنى قانداق تۈزەتكەن؟
لەچەتكەن پارتىيەنى پارچىلايدىغان جىنайى
ھەركىنگ قارشى قانداق كۈرەش قىلغان؟ 297
- قىزىل تارسىتىڭ 3 قىتىلىق «قورشاپ يو -
قىش» قارشى تۈرۈشى قانداق غەلسىبە
قاراندى؟ 299
- عەركىرىنى تىشى - دىخانلار دېمۇكراتكى ھۆ -
كۆمىتەت قۇرۇلۇشنى قسقچە بايان قىلىپ
بېرىڭ. ئىقلاۋىمى تايانج بازىلاردا ئىقتىسادىي
قۇرۇلۇش ۋە مەدىنىيەت قۇرۇلۇشى قانداق
مۇۋەپىيەقىيەتلەرگە ئېرىشكەن؟ 301
- سېپتەبىر» ۋە قەسىنى بىلەمىسىز؟ 171
- يانۋار» ۋە قەسىدە شائىخەيدىكى ئارمىيە
ۋە خەلق يابون تاجاۋۇزچىلىرىغا قانداق قار -
شىلىق كۈرسەتكەن؟ 302
- ۋالىك مىڭىنىڭ سولچىل تەۋە كۈلچىلىگىنىڭ ئا -
ساىي خاتالىغى نىمە؟ تۇ جۇڭگو ئىقلاۋىدا
قانداق ئېخىر زەبيان كەلتۈرگەن؟ 304
- ۋۇنى يىغىنى قانداق شارائىستا چاقىرىلغان؟ 173
يىختىنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى ۋە ئۇلۇغ تارد -
خىي مەھىمېيتى نىمە؟ 306

- 0.174 25 مىڭ چاقىرىملق ئۆزۈن سەپەرنىڭ جەريانى
ۋە ئۇنىڭدىكى جاپا - مۇشەققەتلىك ئەھۋال قازى -
داق بولغان؟ ئۆزۈن سەپەر غەلبىسىنىڭ ئۇ -
- 308 175 لۇغ تارىخي ئەھمىيىتى نىمە؟ .....
جاڭ گوتاۋىنىڭ ئۆڭچىل بېلگۈنچىلىرىنىڭ ئا -
- 311 176 ساسىي خاتالىخى نىمە؟ ئۇ قانساق تارماڭ
قىلىنغان؟ .....
» دىكاپىر « ھەركىتى قانداق شارائىتتا پەيدا
- 313 177 بولغان؟ ئۇنىڭ جەريانى قانساق؟ ئەھمىيىتى
نىمە؟ .....
پارتىيە نىمە ئۈچۈن ياپون باستۇنچىلىرىغا قارى -
- 315 178 شى مىلى بىرلىك سەپ سىياسەتىنى
بەلگىلىرىن؟ .....
» شىئەن ۋەقەسى « قانداق يۈز بەرگەن؟ جۈڭ -
- 317 179 گو كوهۇنىستىك پارتىيىسى نىمە ئۈچۈن « شى -
ئەن ۋەقەسى « نى تېچ يۈل بىلەن ھەل
قىلىشنى تەشەببۈس قىلغان؟ .....
» 7 - ئىيۈل « لۇكۇچىياۋ ۋەقەسى قانداق بولغان؟
- 319 180 ياپون باستۇنچىلىرىغا قارشى مىلى بىرلىك
سەپ قانداق شەكىللەنگەن؟ .....
جۈڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى ياپون باس -
- قۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش داۋامىدا، دۈشمەن
ئارقا سېپىدە ياپون باستۇنچىلىرىغا قارشى قايدى -
سى تايانىچ بازىسلارنى بەرپا قىلغان؟ تايانىچ
بازىلاردىكى خەلق ئەسکەرلىرى دۈشمەنلى -
غىلداب تىرىتىدىغان قانساق تاكىتسىسلارنى

- ..... يار اتقان ؟ 321
- ..... ماۋ زېدۇڭىنىڭ «ئۇزاققا سوزۇلىدىغان تۇرۇش
تۇغۇرسىدا» دىگەن تەسىرىدە «مۇنقەززىچىلىك
قارشى» بىلەن «قېز غەلبە قىلىش قارشى»
قانداق تەنقتى قىلىنغان ؟ 322
- ..... ۋالق مىڭ قانداق قىلىپ ئىنتايىن «سول» چىل-
لىقتنى ئىنتايىن ئۇڭىچىلىققا ئۆتۈۋالغان ؟ ماۋ
زېدۇڭ ۋالق مىڭنىڭ ئۇڭىچىل تەسىلىمچىلىگىنى
قانداق تەنقتى قىلىغان ؟ 323
- ..... جۇڭىو كومىۇنىستىك پارتىيىسى گوهىندائىنىڭ
كومىۇنىستىك پارتىيىسگە قارشى 3 قېتىملىق
دولقۇنىنى قانداق چېكىندۈرگەن ؟ «جەنۇبىي
تەنخۇي ۋەقەسى» قانداق پەيدا بولغان ؟ 324
- ..... ماۋزىدۇڭ «يېڭى دېمۇكراتسىزم ھەققىدە»
دىگەن تەسىرىدە جۇڭىو ئىنقالاۋىنىڭ تۈپ
قانداق ئىستى قانداق شەھىلىگەن ؟ 325
- ..... ياپۇن باستۇرچىلىرىغا قارشى تۇرۇش دەۋىرىدە،
جۇڭىو كومىۇنىستىك پارتىيىسى نىمە ئۇچۇن
ئازات رايونلاردا كەڭ كۈلەملەك ئىشلەپچىقە-
رىش ھەركىتىنى قانات يايىدۇرغان ؟ ئۇنىڭ
تۇنۇمى قانداق بولغان ؟ 326
- ..... ياپۇن باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇش دەۋىرىدە،
جۇڭىو كومىۇنىستىك پارتىيىسى نىمە ئۇچۇن
پەتۈن پارتىيە بويمچە ئىستىل قۇزىتىش ھەركىتىنى
قانات يايىدۇرغان ؟ ئۇ قانداق تارىخىي تەھ-
جىيەتكە ئىسگە ؟ 327

187. 4. چوڭ ئائىلىنىڭ زۇلمەتلىك ھۆكۈمەرانلىقى
گومىنداڭ ھۆكۈمەرانلىخىدىكى رايونلاردا دېمۇ-
كراپتىك ھەركەتنىڭ ئۆرلىشىنى قانداق كەل-
- 336 ..... تۈرۈپ چىقارغان؟ .....
188. جۇڭگو گومبۇنىستىك پاوتىيىسىنىڭ ھەملەكتە-
لىك 7 - قۇرۇلتىيدا تۈزۈلگەن سىياسى لۇش-
يەن نىمە؟ بۇ قۇرۇلتايىنى نىمە ئۈچۈن ئىتتىپاقدا-
لىق قۇرۇلتىيى، غالبىيەت قۇرۇلتىيى دەيمىز؟ 338
189. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشنىڭ خە-
لىبىسى قانداق ئۇئۇغ ئەھمىيەتكە ئىىگە؟..... 339
190. چۇڭچىڭ سۆھبىتى قانداق بولغان؟ ئۇ قانداق
341 ..... رول ئويىنىخان؟ .....
191. ئازاتلىق ئارمەيە گومىنداڭنىڭ ئومۇھى يۈزلىك
ھۈجۈھى ۋە نۇقتىلىق ھۈجۈھىنى قانداق چە-
343 ..... كىندۈرگەن؟ .....
192. گومىنداڭ ھۆكۈمەرانلىق قىلىۋاتىقان رايونلار-
دىكى خەلق دېمۇكراپتىك ھەركىتىنى قىسىچە
بايان قىلىپ بېرىڭ. تەيۋەن خەلقنىڭ « 28 -
فېۋرال» قوزغىلىڭى قانداق بولغان؟ ئۇ قاد-
- 345 ..... داق دول ئويىنىخان؟ .....
193. ئازات رايونلاردا يەر ئىسلاھاتى قانداق ئېلىپ
بېرىلغان؟ ئۇ ئازاتلىق ئۇرۇشتا قانداق دول
346 ..... ئويىنىخان؟ .....
194. ماۋىزىدۇڭ ئازاتلىق ئۇرۇش داۋامىدا لياۋشىن،
خۇھىيە ئەپتەنچىن جەڭلىرىنى قانداق ئۇ-
رۇنلاشتۇرغان ۋە ئۇلارغا قانداق قوماندانلىق

قىلغان ؟ بۇ ئۆچ چۈشكەننىڭ نۇھەمىيىتى

ئىمە ؟ 348

195. حىاتىق جىپشى خاندانلىرىنى قانساق كۈھران

بولغان ؟ 351

196. ماۋىزىدۇڭ جۇڭگو كومۇنۇنىڭ پارتبىيىسى 7-

غۇۋەتلەك مەركىزدى كومىتېتىنىڭ 2 - ئۇمۇمى

يىخىدا قىلغان دوكلادىدا قانساق فاڭچىن

ۋەزىيەتى ئۇ تۇپ سىياسەتلىرىنى ئۇستۇرۇغا

قوىغان ؟ 352

197. جۇڭخوا خەلق جۇھۇرىيىتى قانساق قۇرۇلغان ؟

جۇڭگو يىشى دېمۆكراٰتكە ئىنقىلاڻىنىڭ غە-

لىسى قانساق ئۇلۇغ تارىخىي نۇھەمىيەتىكە

ئىمە ؟ 354

دۇنيا تارىخى

قىدىمىقى زامان تارىخى قىسى

1. دۇنياشىڭ قىدىمىقى زامان تارىخى قايىسى مەزمۇذ-

لارنى ئۆز شىحىگە ئالىدۇ ؟ 361

2. دۇنیادىكى قىدىمىقى مەدىنىيەتلەك 4 چۈنكى دۆلەت

قايسىلار ؟ ئۇلارنىڭ مەدىنىيەت جەعەتنىكى ئاسا-

سى مۇۋەپىھەقىيەتلىرى ئىملىك دەن ئىبارەت ؟... 363

3. قىدىمىقى مىردا كۆتۈرنىڭىن قۇلalar ۋە نامرات

دىخالاتنىڭ ئەق چۈك قۇزغىلىگىنىڭ سەۋىۋەتنى

ۋە بەرياتنى قىقىچە بايان قىلىپ بېرىڭىلەت..... 365

4. دەنئورايس قانۇنلار كودېكىسىنىڭ مەزمۇنىنى ۋە

ماھىيىتى قىقىچە بايان قىلىپ بېرىنىڭ..... 367

5. پارس ئىمپېرىيىسى قانداق قۇرۇلغان، كېڭىھەن
369 ..... وە هالاك بولغان؟ .....
6. قەدىملىقى ھىندىستاندىكى تەبىقە تۈرۈمىنىڭ مەز-
371 ..... مۇنى نىمە؟ ئۇنىڭ ماھىيتى قانداق؟ .....
7. بۇددا دىنى قانداق باش كۆتەرگەن؟ كېيىن ئۇ
نىمە ئۈچۈن ئېكىسىپلا تاتسىيە قىلغۇچى سىنپلار-
373 ..... ئىڭ خەلق ئۈستىدىن ھۆكۈمرانلىق قىلىشتىكى
قولالى بولۇپ قالغان؟ .....
8. قەدىملىقى يۇنان وە دەلاردا قوللۇق تۈزۈمىدىكى
375 ..... دۆلەتلەر قانداق شەكىللەنگەن؟ .....
9. سولون نىمە ئۈچۈن ئىسلاھات ئېلىسپ بارغان؟
377 ..... ئىسلاھاتنىڭ نەتىجىسى قانداق بولغان؟ .....
10. قوللارنىڭ ئەمگىگى قەدىملىقى يۇنان ئىقتىصاد-
379 ..... ئىڭ گۈللىنىشىدە قانداق مۇھىم دول ئويىنغان؟
11. يۇنان - پارس ئۇرۇشى وە پېلۋوپونبىس ئۇرۇشى
قانداق بولغان؟ ئۇرۇشتىن كېيىن يۇناندا قاز-
380 ..... داق ئۆزگۈرشلەر يۈز بەرگەن؟ .....
12. قەدىملىقى يۇناننىڭ مەدىنىيەت ساھەسىدىكى ئا-
382 ..... ساسلىق مۇۋەپىھەقىيەتلىرى قايسلار؟ .....
13. دىمدا قوللۇق تۈزۈم قانداق تەرەققى قىلغان؟
383 ..... قولدارلار قوللارنى قانداق دەھشەتلىك ئەزگەن؟ .....
385 ..... سەتسىلىيىدە قوللار قوزغىلىڭى قانداق كۆتسىلىگەن؟ .....
14. قەدىملىقى دىمدىكى ئەڭ چوڭ قوللار قوزغىلىڭىغا كىم
386 ..... رەھبەرلىك قىلغان؟ ئۇنىڭ چەربانى قانداق
بولغان؟ ئۇنىڭ ئەھمىييەتى نىمە؟ .....
15. خىرىستىيان دىنى قانداق شەكىللەنگەن؟ ئۇ

- ئېكىپلاتاسىيە قىلغۇچى سىنپىلار تەرىپىدىن
 قانداق پايدىلىنىپ كېتلىمگەن؟ 389
 17. غەریسى دىم تىمپىرىيىسى قانداق مۇنقةرز بول-
 خان؟ ئۇنىڭ مۇنقةرز بولۇشى نىمىسى كۆر-
 سىتسىدۇ؟ 390
 18. غەریسى ياؤرۇپادا فېوداللىق تۈزۈمى قانداق
 تۈرىنىتلغان؟ 392
 19. غەریسى ياؤرۇپادىكى فېودال غوجىلار يانچىلار-
 ئى قانداق ئېكىپلا-لاتاسىيە قىلغان؟ 393
 20. غەریسى ياؤرۇپا فېوداللىق چەبىيتىنىڭ سىياسى
 ۋە شەققىدادى ئالاھىدىلىكلىرىنى بىلەمسىز؟ 394
 21. چاولىز تىمپىرىيىسى قانداق شەكىللەنگەن؟ ئۇ
 كېيىن بىرىپ قايىسى 3 دۆلەتسىكە بۆلۈنۈپ
 كەتكەن؟ 396
 22. ئەسرىدە فرانسىيە، ئەنگلەيىدە بولغان
 دىخانلار قوزغۇلائىلرىغا كەلىمۇ رەھبەرلىك قىل-
 خان؟ بۇ قوزغۇلائىلار قانداق زور نەتىجىگە ئې-
 رىشكەن؟ 397
 23. ئىلام دىنى قانداق ئەۋچ ئالىغان؟ 399
 24. ئەرەب تىمپىرىيىسى قانداق شەكىللەنگەن ۋە
 يارچىلىنىپ كەتكەن؟ 401
 25. ئەرەبلىرىنىڭ مەددىتىيەت جەھەتە قانداق مۇ-
 ۋەپەقىيەتلىرى بولغان؟ ئۇ دۇنسىياغا قانداق
 تەسىر كۆرسەتكەن؟ 402
 26. مىلادى 1-ئەسىرنىڭ ئالدى - كەينىدە، چاوشىيەن
 بىرىزم ئارمىدا قايىسى 3 دۆلەت كېلىپ چىق-
 3

- قان ؟ كېيىن قايىسى دۆلەت بۇ يېرىم ئارالىنىڭ
بىرلىككە كەلتۈرۈلۈشىنى تۇرۇنىلىخان ؟ 403
27. چاۋشىيەنىڭ دېنچىن يىلىدىكى ۋەتەننى قوغداش
تۇرۇشى قانداق بولغان ؟ 404
28. ياپۇننېيىدە «تايكىا يىلىدىكى يېڭىلىققا كۆچۈش»
قانداق بولغان ؟ 405
29. قەدىمىقى زاماندا ئافرقىدا قانداق ئاساسلىق
دۆلەتلەر بار ئىدى ؟ جۇڭگۇ بىلەن ئافرقىدىنىڭ
دوستانە بېرىش - كېلىشى قانداق بولغان ؟ 406
30. ئامېرىكىنىڭ ئەڭ دەسلەپكى ئاھالىسى كىملىر
ئىدى ؟ تۇلارنىڭ مەدىنييەت جەھەتنىكى ئاساسىي
مۇۋەپپەقىيەتلەرى قايىسلار ؟ 407
31. ياؤروپا كاپيتالىزمىنىڭ ئەڭ دەسلەپكى بىخلە-
411. رى قاچان بارلىققا كەلگەن ؟ 408
32. يېڭى دېڭىز يولى قانداق قېپىلىغان ؟ تۇنىڭ
ئاقىۋەتى قانداق بولغان ؟ 412
33. يېڭى دېڭىز يولى تېچىلغاندىن كېيىن، ئىسپانىيە
بىلەن پورتۇگالىيە قانداق قىلىپ مۇستەمالىككە
چىلىك تالان - تارىجى تېلىپ بارخان ۋە مۇس -
تەملەكلىرىنى كېچەيتىكەن ؟ 413
34. مەنگلىيىدىكى «بەر قورۇقلاش ھەركىتى» قانداق
بولغان ؟ 414
35. گېرمانىيە مارتىن لىيۇتپىر دەھبەرلىك قىلىغان
دىن ئىسلاھاتىنى قىسىقچە تونۇشتۇرۇپ بېرىھ -
لەمسىز ؟ 415
36. مىنتىپىر گېرمانىيە دىخانىلار تۇرۇشىغا قانداق
..... 416

- وەھىرلەك قىلغان؟..... 418
- 37 - «تەدبييات - سەنەتنىڭ قايتا گۈللەنىشى» دەپ
تىسگە تېيىتلەدۇ؟ «ئەدبىيات - سەنەتنىڭ قايتا
گۈللەنىشى» دەۋرىسىدە يازۇرۇپانىڭ مەدىنييەت ۋە
تىلىم - پېشىدە قانداق مۇۋەپپە قىيەتلىر قولغا
كەنگەن؟..... 420
- 38 - يېقىنلىقى زامان تارىخى قىسىمى ئالىشىغىندا
421 - يېقىنلىقى زامان تارىخى قىسىمى ئالىشىغىندا
- 39 - دۆنیاسىك يېقىنلىقى زامان تارىخىسىنىڭ ئاساسىي
مەزموسىن فىمە؟..... 423
- 40 - يىلدىكى ئەنگلىيە بۇرۇۋۇ ئىنقلابۇسىنىڭ
پاراقلىشىدىكى سەۋەپ نىمە؟..... 424
- 41 - كروموتىبل دىگەن ئادەمگە قانداق قاراش كېرەك؟..... 426
- 42 - يەز قاراچىچلار دىگەن كىلىلەر؟..... 428
- 43 - ئەنگلىيە بۇرۇۋۇ ئىنقلابۇنىڭ ئەھىمىيەتى نىمە؟..... 430
- 44 - ئەنگلىيە قاراشلىق شىمالىي ئامېرىكا مۇس-
تەملەتكىسىنىڭ ئىقتىصادىي ئەھزالى قانداق بول-
غان؟ ئەنگلىيە ئۇنىڭغا مۇستەملەتكىچىلىك ھۆ-
كۇفرانلىخنى قانداق يۈرگۈزگەن؟..... 431
- 45 - شىمالىي ئامېرىكىنىڭ مۇستەقلەلىق تۇرۇشى قاد-
داق بولغان؟ ئۆزىنىڭ غەلسبە قىلىشى نىمىسىنى
چۈشەتىدۇرۇپ بېرىدۇ؟..... 432
- 46 - كىورىكى ۋاشىڭتۇن دىگەن كىشىنى بىلەمىسىز؟..... 435
- 47 - شىمالىي ئامېرىكا «مۇستەقلەلىق خىتاپىنا مىسىز»
نىڭ مەزمۇنى نىمە؟ ئۇنىڭغا قانداق قاروشىمىز

- 437 ..... كېرىك ؟ .....
 47 فرانسييە بۇرۇۋۇ ئىنقولاۋى ھارپىسىدا سىنىپلار-
 نىڭ ئەھۋالى قانداق ئىدى ؟ ھەرقايىسى سىنىپ-
 لارنىڭ ئىنقولاپقا تۇتقان پوزىتىسىسى قانداق
- 439 ..... بولغان ؟ .....
 48 فرانسييە بۇرۇۋۇ ئىنقولاۋىدا خەلق ئاممىسى
 قانداق زور رول ئوينىغان ؟ .....
 49 «كىشىلىك ھوقۇقى ختاپىنامىسى» نىڭ مەزمۇنى
- 443 ..... ۋە ماھىيىتى نىمە ؟ .....
 50 ياكوبىنچىلار دىكتاتۇرسىدا قايىسى ئىنقولاۋىمى
 تەدبىرلەر قوللىنىلغان ؟ ئۇنىڭدا ئەكس بەتتۈرۈل
 گەن سىنىپى چەكلىمىسىلىك نەدە ئىپادىلىنىدۇ ؟ 445
 51 فرانسييە بۇرۇۋۇ ئىنقولاۋىنىڭ ئەھمىيىتى
- 446 ..... نىمە ؟ .....
 52 فرانسييىدە بولغان «تومۇز ئېيدىسى سىياسى
 ئۆزگىرش» بىلەن «تۇمانىلىق ئاينىڭ 18 - كۈ-
 نىدىكى سىياسى ئۆزگىرش» نىڭ قانداق نىش
 448 ..... ئىكەنلىكىنى بىلە مىسىز ؟ .....
 53 «سانائەت ئىنقولاۋى» دىگەن نىمە ؟ ئۇنىڭ تەردەق-
 قىيات جەريانى قانداق بولغان ؟ ئۇ قانداق ئاقىد-
 450 ..... ۋەتنى كەلتۈرۈپ چىقارغان ؟ .....
 54 پۇڭاچىز قوزغىلىڭنىڭ قىسىچە جەريانى قانداق
 452 ..... بولغان ؟ ئۇنىڭ ئاقىۋىتىمچۇ ؟ .....
 55 19 - ئەسلىنىڭ دەسلۇددە، لاتىن ئاھىرىسىنى
 ئەللەرىدىكى مۇستەقىلىق ئۇرۇشلىرىنىڭ قىسىچە
 ئەھۋالى قانداق بولغان ؟ .....
 454 .....

- 55- قىتا يېقىتى دىگەن نىمە؟ مۇقەددەس ئىتتىپاڭ
دىگەتچۈ؟ 456
- 56- لىشون توقۇمىچىلىق ئىشچىلىرىنىڭ ئىككى قېتىمە-
لىق قوزغۇلىڭى قانداق كۆتۈرلەكەن؟ 459
- 57- «ئاسى نىزامچىلىق ھەركىتى» دىگەن نىمە؟... 461
- 58- ھاوكىزىمىتىڭ ئۈچ ھەنبەسى ۋە ئۈچ تەركىسۇي
قىسى نىمە؟ 463
- 59- سىز ماركس، ئېتىگەللىارنىڭ ياشلىق دەۋىرىدىكى
شىقلاۋىمى پاڭالىيەتلەرنى سۆزلەپ بېرەلەسىز؟ 466
- 60- «كۆمۈتىستىڭ پارتىيە خىتاپناھىمىسى» ئىڭ ئا-
سالىي تىدىسى نىمە؟ ئۇنىڭ ئېلان قىلىنغاڭىلىغى
قانداق زور نەھىيەتكە ئىگە؟ 469
- 61- فراتىسىدىكى پاۋىز پۇرولېتارىياتى 1848 - يىلى
سە ئۆچۈن ئىجۈن قوزغۇلىنىڭىنى كۆتەرگەن؟ 470
- 62- ماركس بىلەن ئېنگىل 1848 - يىلىدىكى ياؤ-
دۇپا شىقلاۋىمى ھەركىتىدىن قانداق تەجربىه-
ساۋاقلارنى يەكۈنلىدى؟ 472
- 63- شواندىكى ياب مۇرتىلىرى قوزغۇلىنىڭ قانداق
ۋەقە ئىكەنلىكىنى بىلەمسىز؟ 473
- 64- ھەسرنىڭ ئۇتتۇرىلىرىدا كۆتۈرلەكەن ھىنە-
دىستان مىلى چوڭ قوزغۇلىنىڭ قىسىقىچە
جەريانى قانداق بولغان؟ 475
- 65- ئامېرىكىنىڭ جەنۇبىي بىلەن شىمالى ئۇتتۇرىسىدە-
دىكى تۇرۇش قانداق بولغان؟ 477
- 66- يابۇنىستىڭ «مېيجى يىلىدىكى يېڭىلىققا كۆچۈش» 478

- فىڭ ئاساسىي مەزمۇنى نىمە؟ ئۇنىڭ ماھىيىتى 479
- ۋە دولىنى تەھلىل قىلىڭ 68
68. روسيينىڭ 1861 - يىلدىكى يانچىلىق ئىسلاها -
- تىنىڭ قانداق بولغانلىخىنى بىلەمىز؟ 481
483. بىرىنچى ئىنتېرناتسىونال قانداق قۇرۇلۇخان؟ 69
485. پىرۇدونىزىم قانداق نەرسە؟ ماركس بىرىنچى ئىنتېر- 70
- ناتسىونالدا ئۇنىڭغا قارشى قانداق كۈرەش قىلغان؟ 71
71. باكۇنин قانداق ئادەم؟ ماركس بىلەن ئېنگېلس 487
- ئۇنىڭغا قارشى قانداق كۈرەش قىلغان؟ 72
72. پىرۇسىيە - فرانسىيە ئۇرۇشى قانداق بولغان؟ بو ئۇرۇش قانداق قىلىپ فرانسىيە 4 - سېمىنەت بىر ئىنقىلاۋىنى كەلتۈرۈپ چىقارغان؟ 489
73. فرانسىيە 1871 - يىل 18 - مارتتا يۈز بەرگەن پارىز قوزغىلىڭى قانداق بولغان؟ 491
74. پارىز كومەۇنسىنىڭ پۇرولېتارىييات ھاكىمىيىتى ئىكەنلىگىنى تارىخي پاكت بىلەن چۈشەندۈ - 490
- رۇپ بېرىڭ 75
75. «ماي قانلىق ھېپتىلىگى» ۋە «كومۇنا ئەزالرى تېمى» قانداق ئىش؟ 494
76. پارىز كومەۇنسىنىڭ ئۇلۇغ ئەھمىيىتىگە قانداق باها بېرىش كېرەك؟ پارىز كومەۇنسىنىڭ پېرنە - سېپلىرى ۋە تەجربىي - ساۋاقلرى ئىمە؟ پارىز كومەۇنسىنىڭ پېرىنلىرىنى ئىمە ئۇچۇن مەڭىۋە ۋە جۇرت بولۇپ تۇرىدۇ دەيمىز؟ 496
77. 19 - ئەسلىنىڭ ئاخىرلىسىدىن 20 - ئەسلىنىڭ

- ۱۰۷- باشلر بىچىجە جاھانگىرلىك قانداق شەكتىللەنگەن؟
 تەنكىلە، فراقىسىيە، روسييە، كېرمانىيە، ئامېرىكا،
 بايونتىيە قاتارلىق جاھانگىر دۆلەتلەرنىڭ ھەرقايىسى
 سىك قانداق ئالاھىدىلىكلىرى بولغان؟.....
 ۵۰۰ ۷۸- تىم تۇچۇن جاھانگىرسىكىنى تەيپىارتاپ ياكى
 چىرىك كاپىتاللىزدەم دەيمىز؟ جاھانگىرلىك دەۋۇ-
 رىنىكى تۈپ زەددىيەت نىمە؟.....
 ۵۰۱ ۷۹- «كۆئى يۈرۈگۈراممىسى» قانداق ئوقتۇرىغا چىقا-
 ۵۰۵ ۸۰- ئاق؟ ماڭىس ئۇنى قانداق تەنقتى قىلغان؟...
 ۸۱- تىكىچى تىتىپناتسىۇنان قانداق قۇرۇلغان؟
 قۇروقۇش يېغىنىدا قانداق زور قاراد ماقۇا-
 ۵۰۸ ۸۲- لەغان؟.....
 ۸۳- تىكىچى تىتىپناتسىۇناننىڭ كېيىنلىكى مەزگىلىدە
 شىۋىچىخۇرىسىنىڭ يامراپ كېتىشىنىڭ ئارقا
 كۆرۈقۇش نىمە؟.....
 ۸۴- تىكىچى تىتىپناتسىۇنان دەۋىدە كېرمانىيە
 سوتىمال دىموكراقلار پارتبىيىسى تىچىسىكى
 سولجىلار ۋە كىللەرى كىملەر ئىدى؟ ئۇلار شىيۇ-
 ۸۵- چىڭچۈرىسغا قارشى قانداق كۈرەش قەلخان؟
 يۇنىڭدىكى تەجرىبە - ساۋاقلار نىمە؟.....
 ۵۱۱ ۸۶- مىلىران ۋە قدىسى قانداق ئىش؟...
 ۵۱۳ ۸۷- بىستىڭ دەسلەپكى چاغلاردىكى سىنقىلاۋىسى پائىا-
 ۸۸- لىيەتلەرنى ۋە بولشېۋىكلىار پارتبىيىسىنىڭ قۇرۇ-
 ۸۹- لوش جەريانىنى ھەم ئۇنىڭ ئەھمىيەتنى سۆز-
 ۵۱۵ ۹۰- لېپ - بېقىڭ.....
 ۹۱- تىكىچى تىتىپناتسىۇنان شىيۇچىڭچۈرىسى قە-

پەزدىن چىققاندىن كېيىن، لېنىن شىيۇجىڭجو يىغا

قانىداق قارشى تۇرغان؟ 518

86. چۈن بېڭجۇن 1894 - يىلى چاۋشىين دىخاذا-

521 لىرىنىڭ كۈرىشىگە قانىداق رەھبەرلىك - قىلغان؟

87. ھىندىستان خەلقىنىڭ 1905 - يىلىدىن 1908 -

يىلغىچە ئەنگلىيىگە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ

ئۇمۇمى ئەھۋالى قانىداق بولغان؟ ئۇنىڭ قانىداق

523 ئالاھىدىلىكى بار ئىدى؟ 523

88. سۇداندا 1881 - يىلى پارتىلىغان ئەنگلىيىگە

قارشى مەھدى چوڭ قوزغىلىكىنىڭ ئەھۋالىنى

525 قىسىقچە بايان قىلىپ بېرىڭ 525

89. بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشىدىن ئىلگىرى ئىككى چوڭ

ھەربى گۇرۇھ قانىداق شەكىللەنگەن؟ ئۇلار

ھەربى ھازىرلىقلارنى قانىداق غالىجرلىق بىلەن

كېڭىتىكەن؟ جاھانگىرلىكىنىڭ ئۇرۇشنىڭ ھەنبەسى

ئىكەنلىكىنى مۇشۇ پاكىتلار ئارقىلىق چۈشەندۇ -

526 دۇپ بېرىڭ 526

90. بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشىنىڭ پەلتىسى نىدە بولدى؟

529 بۇ ئۇرۇشنىڭ خاراكتىرى قانىداق ئىدى؟ 529

91. بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشى مەزگىلسىدە ھەر قايىسى

ئەل خەلقىرى ئۇرۇشقا قارشى كۈرەشنى قاۋا-

530 داق ئېلىپ بارغان؟ 530

92. بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشنىڭ نەتىجىسى قانىداق

533 بولغان؟ 533

هازىرقى زامان تارىخى قىسى

93. دۇقىيانىڭ هازىرقى زامان تارىخىنىڭ ئاساسىي
مەرمۇتى قىسى؟ 536
94. روسىيە «فېۋرال ئىنقلابى» قانداق بولغان؟
لىشتىڭ ئاپريل تېزىسىلىرى قانداق ئاساسىي
مەرمۇتى نۇزىچىگە ئالغان؟ نۇنىڭ ھەممىيىتى
تسىھى 538
95. لىسن «دۆلەت ۋە ئىنقلاب» دىگەن شانلىق ھە-
سلىرى ئارقىلىق ئۆكتەبىر ئىنجلابى ئۈچۈن
قانداق نەزىرىيەتى يىارلىق كۆدگەن؟ 540
96. يىلىدىكى پېتروگراد قوراللىق قوزغىلە-
ئىتەت جەريانى ۋە روسىيىدە پۇرولۇستارىيات
دەكتەر سەعىدىكى دۆلەتنىڭ قۇرۇلۇشنى قىسى-
قىچە بایان قىلپ بېرىمەت 542
97. روسىيە ئۆكتەبىر ئىنقلابى غەلبىسىنىڭ ئۈلۈغ
تارىخى ھەممىيىتى قىسى؟ 545
98. ئۆكتەبىر ئىنقلابىنىڭ ئاساسىي تەجربىسىلىرى
تسىھى؟ 547
99. روسىيە ئۆكتەبىر ئىنقلابىدىن كېيىن جاھا-
گىرلار ئېلىپ بارغان 3 قېتىمىلىق قوراللىق
مۇداخىلىنى بىلەمسىز؟ روسىيە خەلقى ئۇلار
ئۆستىدىن قىسى نۇچۈن غەلسىبە قىلالىسى؟ 550
100. ئۆكتەبىر ئىنقلابىنىڭ تەسىرىدە، دۇنيانىڭ
ھەرقايىسى جايلرىدىكى ئىنقلابىمى ھەركەتلەردە
تسىھى 551

- 553 ..... قانداق يېڭى تەرەققىياتلار بولدى
101. گېرمانىيە نويابىر سىنقالاۋىنىڭ تارىخى ئەھ-
- 556 ..... مىيتى ۋە ساۋاقلىرى نىمە؟
102. ۋېنگردىيە سوۋىت جۇمھۇرىيەتتىنىڭ قانداق قۇرۇل-
- خان؟ ئۇنىڭ مەغلۇپ بولۇشىدىكى سەۋەپ
- 558 ..... نىمە؟
103. ۋېنگردىيە سوۋىت جۇمھۇرىيەتتىنىڭ تارىخى ئەھ-
- 561 ..... مىيتى ۋە ساۋاڭى نىمە؟
104. چاۋشىيەنىڭ «1-مارت» قوزغىلىڭى قانداق
- 563 ..... كۆتۈرسىلگەن؟
105. بىرىنچى دۇنيا تۇرۇشىدىن كېيىنكى دەسلەپكى مەزگىلە هىندىستاننىڭ مىللە ئازاتلىق ھەر-
- كىتى قانداق ئۇرلىگەن؟ كېيىن يەنە قانداق
- 565 ..... پەسىيىپ قالغان؟
106. تۈركىيە بۇرۇۋۇ سىنقالاۋى قانداق بولغان؟
- 569 ..... ئۇنىڭ قانداق تارىخى ساۋاقلىرى بار؟
107. مىسر مۇستەقىلىقىنى قانداق قولسغا كەل-
- تۈرگەن؟
108. ئۇچىنچى ئىنتېرناتسىونالنىڭ قۇرۇلۇشىدىكى تارىخى شارائىتنى ۋە ئۇنىڭ ئۇلۇغ تارىخى ئەھمىيىتتى بايان قىلىپ بېقىڭى.....
- 574 ..... لىكتىنى ئۇچۇن پارىز سۈلھى يېخىنى جاھانگىز-
76. نىمە ئۇچۇن بۇ اوشۇۋېلىش يېخىنى دەيمىز؟
109. خەلقارا ئىتتىپاقنى نىمە ئۇچۇن جاھانگىرلا-
- نىڭ قاراچىلىق ئىتتىپاقى دەيمىز؟
77. ۋاشىئتون يېخىنى ۋە «و دۆلت ئەھدىناھ-
- 111.

- سر» قانداق نىش؟ 579
- شىكچى دۇنبا ئۇرۇشدىن ئىلگىرى جاھاۋ- 1111
- مىرلاز ھەربى ھازىرلىقلارنى قىسقارتىش بو- 1112
- يىچە قانداق ئالدامچىلىق قىلغان؟ 581
- ئىستېڭ سوتىپالىزىم قۇرۇش توغرۇسىدىكى 1113
- نەزىرىسى ۋە پۇروگىراھمىسى نىدە؟ 583
- ستالىن ترۇتىكى - زەنۋېپە ئىتتىپاڭىغا قارشى 1114
- كۈرەشنىڭ قانداق ئېلىپ بارغان؟ كۈرەشنىڭ 1115
- تەھىيتى تىمە؟ 585
- بۇخاون پاۋتىيىنىڭ يېزا ئىگىلىسگىنى سوت- 1116
- سيلىستك كوللىكتىپلاشتۇرۇش لۇشىبەنسىگە 1117
- قانداق ئاشكارا قارشى تۇرغان؟ ستالىن ئۇ- 1118
- تىڭىغا قارشى قانداق كۈرەش قىلغان؟ 588
- شىكچى دۇنبا ئۇرۇشدىن ئىلگىرى ياؤرۇپا 1119
- ۋە ئاسىدەكى شىكىر بۇرۇش ئۇچىنى قانداق 1120
- شەكىللەتىگەن؟ 590
- يىلى ھادار اچلار يۈرگۈزگەن مىيونىخىن 1121
- سويمىقەستى قانداق بولغان؟ كېپىن ھاداراچە- 1122
- لىق سىاستى قانداق بەربات بولغان؟ 591
- ئىقتۇپىيە ئىتالىيىنىڭ تاجاۋۇزىغا قانداق قار- 1123
- شى تۇرغان ھەمدە قانداق غەلبە قازانغان... 593
- ئىپانىيە فاشىزىمغا قارشى ئۇرۇشنى قانداق 1124
- ئىلىپ بارغان؟ ئۇنىڭ قانداق مۇھىم ئۇھىم- 1125
- يىتى بار؟ 594
- شىكچى دۇنبا ئۇرۇشنىڭ پارقلىيىشىدىكى 1126

- سەۋەپ نىمە؟ تۇرۇشنىڭ خاراكتىرى قانداق؟ 597
121. يېراق شەرق مېۇنخىنى قانداق بولغان؟ تۇ
قانداق بەربات بولغان؟..... 599
122. تېچ تۈكىيان تۇرۇشى قانداق بولغان؟..... 600
123. دۇنيا بويىچە فاشىزىمىغا قارشى بىرلىك سەپ
قانداق قۇرۇلغان؟..... 602
124. ستالىنگرا دنى قوغداش تۇرۇشنىڭ جەريانىنى
ۋە تۇنىڭ تۇلۇغ ئەھمىيىتىنى قىسىقىچە بايان
قىلىپ بېرىڭ..... 604
125. فاشىستلار كېرمانىيىسى قانداق گۈهران بولدى؟ 606
126. ياپون جاھانىگىرىسى قانداق تەسلىم بولغان؟ 608
127. ئىككىنىچى دۇنيا تۇرۇشى مەزگىلىدە، قاهرە
يىخىنى، تېھران يىخىنى، يالتا يىخىنى ۋە پوقى -
دام يىخىنىنىڭ ھەرقايىسى قانداق مۇھىم
قارار ۋە خىتاپناھىلەرنى ماقوللۇغان؟..... 611
128. دۇنيا خەلقىنىڭ فاشىزىمىغا قارشى تۇرۇش
غەلبىسىنىڭ تۇلۇغ ئەھمىيىتى نىمە؟..... 613

زور ۋە قەلەر

جۇڭگو قارىخى

- 17 ..... قەدىملىقى زامان قىسىمى
- 21 ..... يېقىنلىقى زامان قىسىمى
- 24 ..... ھازىرلىقى زامان قىسىمى

دۇنیا تارىخى

628	.....	قىدىرىقى زامان قىسى
629	.....	بىقىرىقى زامان قىسى
632	.....	هازىرقى زامان قىسى

بىلەكتىو خارىشى